

NIEUWSBRIEF KBO

afdeling Ede

Jaargang 27, nr. 9 september 2020

Voorwoord

Beste mensen,

Als u dit september nummer leest, loopt de zomer op zijn einde.

We hebben de afgelopen periode een zeer intense en heftige periode achter de rug ten gevolge van een virus, dat zich ontwikkelde tot een pandemie.

In korte tijd veranderde er veel, we werden beperkt en kregen wij allerlei adviezen te verwerken. Wij als senioren behoren bovendien tot de risicogroep. We zagen daar helaas de enorm trieste gevolgen van.

Het viel op, dat er een soort van paniek ontstond: hoe nu te handelen door beleidsmakers. De gezondheidszorg raakte compleet ontregeld en velen kregen de voor hen noodzakelijke zorg niet op tijd. Alles kraakte in zijn voegen en velen werkten zich een slag in de rondte om de corona patiënten te behandelen/verzorgen. Alle lof voor de zorgprofessionals op de werkvloer, die pakten aan en gingen gewoon door. Zij verdienen meer dan

alleen een keer een applaus of haring en een douceurtje. Hopelijk worden er lessen getrokken en wordt er beseft om wie de zorg feitelijk draait: de professionals aan het bed.

We leven in een andere wereld en kijken vol spanning vooruit. Komt er een 2^e golf, komt er snel een vaccin en vult u maar in.

Duidelijk is dat het virus niet weg is en we met elkaar de belangrijkste basisregels zullen moeten volhouden: afstand houden (1,5m.), hygiëne (desinfectie) en bij (geringe) ziekteverschijnselen thuisblijven en laten testen.

We hopen op een mooi najaar en voorzichtige opstart van activiteiten, uiteraard coronaproof.

Algemene Leden Vergadering.

Op woensdagmiddag 16 september hopen we onze ledenvergadering te houden met in achtneming van de regels. Zie elders in dit nummer de agenda en de aanmeldingsprocedure.

(Vervolg op pagina 3)

In dit nummer:

Voorwoord	1
Colofon	2
Van het bestuur	3
Van de Pastor	4
Belangenbehartiging	5
Algemene Ledenvergadering	10
Bericht van de VOA's	11
80- en 90-jarigen	12
Cholesterol	16
Afval scheiden	17
Dagje uit / Mensen die mij hebben geraakt	19
Agenda	20

Interessante informatie:

Snelheidsduivel	4
Verkeerskennis opkrikken	5
Nostalgie	5
Financiën / Nachtblindheid	6
Sponsorloop Capt. Tom	7
Geschiedenis van de bril	8
Kranten in de tuin	9
Uitgelopen uien	12
Biomassa	13
Waarom heet een slavink zo?	14
Moelijke digitale termen	15
Statiegeld / Ker(k)mis	18

Er zou weinig van mij overblijven indien ik alles moest afstaan, wat ik aan anderen te danken heb.

Johann Wolfgang von Goethe

Colofon

Voorzitter
Arie v. Alphen, t. 0318 48 44 27
e-mail: arievanalphen@gmail.com

Secretaris
Adri Koch t. 0318 65 03 68
e-mail: adri.koch@ziggo.nl

Penningmeester a.i.
Annelies Tax t. 0318 61 77 93
e-mail: ataxtames@gmail.com
Contributie
Bankrekeningnummer
NL02 INGB 000 41 76 610
t.n.v. KBO voor Senioren afd.
Ede-Bennekom

Ledenadministratie
Charles Slangen t. 0318 66 88 85
e-mail: charles.slangen@upcmail.nl

Bezorging Nieuwsbrief en
KBO-PCOB Magazine
Coördinator Beer Radstaat
t. 0318 63 29 92
e-mail: g.radstaat@hotmail.com

Emeritus pastoraal adviseur
Hans Lucassen

Commissie Ontwikkeling &
Ontspanning (O&O)
Coörd. Trudy v. Schoonhoven
t. 0318 64 59 09 / 06 46 89 94 88
e-mail:
trudyvanschoonhoven@planet.nl

Vrijwillige Ouderen Adviseurs
(VOA) en Wet Maatschappelijke
Ondersteuning (WMO)
Frans Bik t. 0318 84 29 92
e-mail: fransbik1@gmail.com
Liesbeth Meens t. 0318 64 00 17
e-mail: liesbethmeens@live.nl

Zorg en Welzijn + Ophaalservice
Coördinator Gerda Hiensch
t. 0318 62 10 08 / 06 12 09 46 36
e-mail: j.hiensch@chello.nl

Beheer website en facebook
Annelies Tax t. 0318 61 77 93
e-mail: ataxtames@gmail.com

Belastingservice Ouderenbonden
Coördinator Douwe Ettema
t. 0318 64 58 31 / 06 55 90 06 46
e-mail: ettema.douwe@gmail.com

Redactie Nieuwsbrief
Redacteur Fred Deuning
t. 06 38 15 52 96
e-mail:
jefdeuning22745@freeler.nl +
kbonieuwsbrief@gmail.com

Corrector Mary-Ann Borggreve
Vormgever Erik Erkelens

KBO
Afdeling Ede

Deze Nieuwsbrief kunt u ook lezen op onze website www.kbo-edede.nl

Facebook www.facebook.com/kbo-edebennekom

Volgende kopij uiterlijk inleveren 31 augustus 2020

Van het Bestuur

Kerstviering.

In december zullen we onze kerstviering hebben op dezelfde locatie als in 2019.

Activiteiten

Zoals bekend hebben wij onze activiteiten de afgelopen maanden stil moeten leggen. Wanneer we kunnen opstarten weten we nog niet precies. Het bestuur zal zich daarop beraden in zijn septembervergadering. Wel is duidelijk, dat we in de Bosroos alleen zeer beperkte bijeenkomsten kunnen houden gezien de corona regels. Vandaar dat we voor de ALV uitwijken naar de Schuilplaats. Grotere ruimte(n) elders huren brengt echter hogere kosten met zich mee en onze huidige contributie dekt dat niet zomaar.

Website kbo-ede.nl

Misschien heeft u al op onze nieuwe website gekeken: het is de moeite waard. Via de zoekopdracht: "seniorenvereniging KBO Ede" komt u er gemakkelijk. We zijn veel dank verschuldigd aan Annelies Tax en Erik Erkelens voor hun inzet hierbij.

35-jarig jubileum van onze KBO.

Er was een programma voorbereid en een datum vastgesteld voor dit jaar. Vanwege de corona heeft het bestuur besloten onze feestelijkheden uit te stellen tot november 2021.

Bestuur

We zijn naarstig op zoek naar nieuwe bestuursleden. In onze vorige Nieuwsbrief las u over het vertrek van onze penningmeester, maar er zijn nog meer vacatures. Meldt u zich of brengt u ons in contact met belangstellenden. Graag zijn onze secretaris en ondergetekende bereid inlichtingen te verstrekken.

Pensioenakkoord

Het zal u niet ontgaan zijn, dat er een pensioenakkoord tot stand gekomen is. Zonder hier uitvoerig op in te gaan toch een opmerking: vanuit de ouderenbonden zijn we bepaald niet gerust op de gevolgen voor ons als senioren. Na jarenlang achterwege blijven van prijscompensatie in de pensioenen, hangt nog steeds voor velen een pensioenkorting in de lucht.

Onafhankelijke Inwonersondersteuning Ede

De gemeente is één van de koploper-gemeenten waar onafhankelijke inwonersondersteuning van start gaat. De inwonersondersteuner kent de weg naar de diverse organisaties die er in Ede zijn t.b.v. ondersteuning en geeft informatie. In de pers heeft u waarschijnlijk hier al kennis van genomen. De ondersteuners werken bij Stimenz en zijn te bereiken via tel 088-79 46 489 of per mail: inwonersondersteuning@stimenz.nl.

KBO Ede heeft een nieuwe website.

Kijk maar eens op www.kbo-ede.nl

KBO Gelderland - Unie KBO

Op 8 juli jl. kwam de Algemene Vergadering van de KBO Gelderland bijeen. In juni was er een vergadering van de ledenraad van de Unie KBO. Daar kwam aan de orde dat men te gemakkelijk voorbijgegaan was aan de provinciale bonden. Daar werd bekrachtigd: de Unie KBO staat ten dienste van de (provinciale) bonden, de bonden sturen de Unie KBO aan. De provinciale bonden staan op hun beurt ten dienste van de afdelingen, zij sturen de provinciale bonden aan. De Unie KBO en landelijk voorzitter van de PCOB, de heer Buddenberg en het bestuur van KBO-PCOB onderschrijven dit standpunt. Dit leidt ertoe dat de fusie KBO-PCOB landelijk van de baan is en er nu een federatieve samenwerking nagestreefd wordt.

Vier provinciale bonden (Limburg, Overijssel, Noord-Holland en Gelderland) hebben aangegeven hun lidmaatschap van de Unie KBO op te zeggen. Dit om druk op de ketel te houden bij de Unie. Echter gezien de koerswijziging wordt vanuit alle punitiviteit gewerkt aan nieuw leven inblazen van de Unie. Met voortvarendheid een nieuw bestuur vormen alsook nadenken over de nieuwe structuur. Daarnaast zal aan de orde zijn, hoe de federatieve samenwerkingsvorm er uit gaat zien. Verder is van belang een heldere verdeling van taken tussen landelijk en provinciaal bestuur, met daaraan gekoppeld wat dit betekent voor de contributie c.q. contributieafdracht. Een forse kluif waarbij een aantal commissies in september met concrete voorstellen op tafel moeten komen. Details zullen wij u verder besparen. In het najaar hopen we, op weg naar een nieuwe toekomst, de uitkomsten met u te kunnen delen. Een zorgpunt bleek te zijn de kosten van het ons bekende Magazine. De jaarlijkse kosten zijn vele tonnen in euro's hoger dan de opbrengsten.

Ter informatie: ondergetekende is inmiddels op verzoek togetreden als adviseur van het bestuur KBO Gelderland.

Wij wensen u als bestuur veel leesplezier en goede gezondheid toe en ontmoeten u graag in september op de ALV.

Namens het bestuur,
Arie van Alphen, voorzitter

1 augustus 2020

Van de Pastor

Een pastoraal team van acht pastores

Gedurende vele jaren heeft u op deze plek een pastoraal artikel met inspirerende woorden kunnen lezen van mijn collega Hans Lucassen. Maar zoals u weet is Hans per 1 juni met pensioen gegaan. Toch willen wij graag de traditie van een pastoraal artikel in uw KBO-nieuwsbrief voortzetten. Daarom zullen voortaan de andere leden van het pastoraal team van onze Titus Brandsmaparochie de pen ter hand nemen om met u te delen wat ons bezighoudt.

Nou klinkt dat 'de andere leden van het pastoraal team' groter dan het eigenlijk is. Want het pastoraal team bestaat sinds het vertrek van Hans nog maar uit twee mensen: pastoor Henri ten Have en ikzelf, pastor Guido Dieteren. Dat was ooit heel anders. Het is nog maar tien jaar geleden dat we een pastoraal team hadden met 8 pastores. Weet u nog:

Casper Pikkemaat
Guido Dieteren
Hans Lammers
Hans Lucassen
Henri ten Have
Jan Olimulder
Toos Jurrius
Yuri Saris

Intussen zijn Jan, Toos en Hans Lucassen met pensioen gegaan, Casper en Yuri zijn werkzaam in andere parochies en Hans Lammers heeft inloophuis De Oase in Oosterbeek opgezet. En zo zijn Henri en ik 'overgebleven'.

Met z'n tweeën de pastorale zorg voor die grote Titus Brandsmaparochie dragen is natuurlijk een hele klus, maar we hebben er vertrouwen in. Uiteraard hebben we de afgelopen periode dan ook veel nagedacht over hoe we de pastorale zorg in onze parochie gaan vormgeven. En de plannen hiervoor zullen we in het najaar zeker met u delen. Gelukkig zijn er héél veel vrijwilligers die ons ondersteunen en die héél veel werk op zich nemen en héél veel verantwoordelijkheid dragen. Zonder hen zou al dat parochiewerk onmogelijk zijn. En daar zijn we natuurlijk erg trots op en dankbaar voor, juist nu het pastoraal team zo klein is geworden.

Want zo zijn we een kerk van elkaar, met elkaar en voor elkaar!

Pastor Guido Dieteren

Snelheidsduivel op de weg

U kent de regels, tot 19.00 uur maximaal 100 km per uur op de snelweg anders is er kans op een fikse boete.

De eerste boete voor te hard rijden is gegeven in 1896.

In januari 1896 werd de man aan het stuur van zijn auto tegengehouden door een agent te fiets. Die vond dat hij te snel reed.

Arnold reed toen 12,9 km per uur, of 4 keer de toegelaten snelheid op dat moment in de stad, waar je destijds maar 3 km/u mocht. De man werd niet alleen berispt, maar hij kreeg ook de eerste verkeersboete voor een auto ooit. In werkelijkheid had hij het noodlot ook wel echt uitgedaagd. Destijds schreef de wet namelijk voor dat voor elke auto iemand met een rode vlag moest lopen om de andere weggebruikers te waarschuwen.

Mary-Ann Borggreve

Bron: www.autogids.be / Zo zit dat 9-2020

Puzzel

Welke 3 letters passen op deze punten?

g...ge - ...bier - p...de - g...nt - f...o - ti... - p...at.

Gratis uw verkeerskennis opfrissen?

Veilig Verkeer Nederland (VVN) organiseert een opfriscursus voor senioren van 65 jaar en ouder in de gemeenten Ede en Scherpenzeel. In de afgelopen jaren is het weggebruik flink veranderd. Zo maken nieuwe typen vervoersmiddelen zoals de e-bike gebruik van de weg, zijn er nieuwe verkeersregels gekomen en zijn verkeerssituaties ingewikkelder geworden. Denk daarbij aan kruispunten, turbotondes, spitsstroken, nieuwe belijningen enz. In 2 bijeenkomsten van 2 uur worden senioren onder leiding van een gecertificeerde voorlichter van VVN bijgepraat over de nieuwste ontwikkelingen, waardoor senioren langer mobiel blijven en ook in de toekomst veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Er is alle ruimte om vragen te stellen en eigen ervaringen in te brengen. De cursus wordt uitgevoerd op verzoek van de gemeenten Ede en Scherpenzeel.

1° bijeenkomst: donderdag 8 oktober 2020 van 10.00 tot 12.00 uur

2° bijeenkomst: donderdag 22 oktober 2020 van 10.00 tot 12.00 uur

Locatie: "de Open Hof", Hoflaan 2, 6715 AJ Ede
U wordt op **beide** dagen verwacht.

De cursus heeft een informatief karakter en is dus geen examen. Deelname is gratis.

Voor uw en onze eigen veiligheid heeft VVN maatregelen getroffen om de cursus coronaproof uit te voeren. In verband met COVID-19 is het dit jaar niet mogelijk om deel te nemen aan een individuele praktijkrit.

Aanmelden:

Vanwege de grote belangstelling en beperkte capaciteit adviseert VVN u direct aan te melden via de website **www.vvn.nl/opfriscursussen** of door een e-mail te sturen naar **steunpuntoost@vvn.nl** o.v.v. VVN Opfriscursus Ede. Vermeld in de e-mail uw naam, adresgegevens, geboortjaar en telefoonnummer.

Bel voor meer informatie naar: 0575 51 01 44.

U ontvangt 1 week voor aanvang van de cursus een bevestigingsbrief

Nostalgie

Mijn fiets schijnt nostalgisch te zijn ondanks het feit, dat ik hem eind december heb gekocht.

Hu, zult u zeggen, hoe kan dat nou. Heb je een oude omafiets gekocht? Nee hoor, het is een spiksplinternieuwe fiets. Alleen: deze fiets bevat **GEEN** trapondersteuning of om met manlief te praten; ik fiets op een bruine boterham met kaas.

We hebben heel wat gefietst de laatste tijd, maar je kunt het aantal fietsen zonder ondersteuning bijna op de

vingers van één hand tellen. Racefietsen en dergelijke niet meegeteld.

Eigenlijk is de fietsvierdaagse niet meer eerlijk. Wij oprechte rijders zouden eigenlijk een extra medaille verdienen omdat we echt op eigen kracht voortpeddelen en ons niet elektrisch laten ondersteunen.

Mary-Ann Borggreve

Belangenbehartiging

WILT U WETEN WAT WIJ VOOR ELKAAR KRIJGEN?

Wat doen jullie nou allemaal als KBO-PCOB en wat hebben jullie zoal bereikt? Die vraag wordt ons weleens gesteld. Omdat het bijna te veel is om op te noemen, houden we een rapportage bij over wat we per maand voor senioren in Nederland doen en bereiken. U vindt het lijstje op www.kbo-pcob.nl/vereniging/kbo-pcob-belangenbehartiging

Blijf op de hoogte

Schrijf u nu in voor de gratis nieuwsbrief met belangrijk nieuws, informatie over de vereniging en onze acties in de belangenbehartiging: www.kbo-pcob.nl/nieuwsbrieven

KBO-Servicelijn voor KBO leden

KBO leden kunnen met vragen op het gebied van wonen, zorg, welzijn, gezondheid en juridische zaken bij een speciale telefoonnummers terecht. U wordt dan persoonlijk te woord gestaan door ons telefoonteam dat u van een passend antwoord voorziet. Soms is een doorverwijzing beter of meer passend.

KBO Servicetelefoon

030 340 06 55 (maandag t/m donderdag van 10.00 tot 13.00 uur)

KBO Juristentelefoon en Pensioentelefoon

030 340 06 55 (woensdag en donderdag van 13.00 tot 15.00 uur)

Financiën

Naturapolis uitvaart

Mensen die via Yarden, AVVL of Nuva een naturapolis hadden hebben ongetwijfeld gemerkt dat Yarden de polisvoorwaarden heeft aangepast. Dat hadden ze bij bestaande verzekeringen niet mogen doen. Dus hebt u tussen 2007 en juli 2019 een begrafenis laten verzorgen via Yarden en consorten, ga dan met dit bedrijf in gesprek, want de kans is groot dat er te weinig geleverd is of te veel betaald voor de uitvaart. Nabestaanden kunnen claimen via claimservice.nl/modelbrieven-yarden.

Bron: Consumenten geldgids

Bankzaken

Steeds meer lijkt het er op dat banken hun betalingssysteem voor particulieren wil laten plaats vinden op een mobiele telefoon. Natuurlijk zijn hier voordelen aan, maar dan alleen voor mensen die een mobieltje hebben. Vooral onder ouderen is het gebruik van de GSM niet algemeen en is er onbekendheid met de mogelijkheid de telefoon als portemonnee te gebruiken.

Mogelijk is er ook achterdocht: is het wel veilig? Omdat cybercriminelen steeds professioneler worden moeten ook de banken steeds meer veiligheid in hun mobiele bankieren stoppen. Dat betekent dat de apps ook steeds minder eenvoudig te bedienen zijn. Sinds de introductie van het mobiele bankieren zijn er al twee extra beveiligingsstappen bijgekomen. Helaas weigeren veel leveranciers van smartphones hun apparatuur langer dan 2 jaar te blijven voorzien van (veiligheids)updates.

Foutje - Bedankt

Als u de Belastingtelefoon van de belastingdienst belt kunt u uitleg krijgen over de vraag die u heeft gesteld. Nu heeft de Consumentenbond al enkele jaren gemeld dat de belastingtelefoon met regelmaat slecht informeert. Als u naar aanleiding van een advies van de belastingtelefoon een meevaller heeft en de inspecteur ontdekt dat u daar geen recht op heeft, dan kunt u zorgen

dat u niet terug hoeft te betalen, als u tenminste kunt aantonen wat er gezegd is door de medewerker van de belastingtelefoon. Zo'n gesprek opnemen is dus noodzakelijk.

Kosten langdurige zorg

Van te voren weet u niet wat u te wachten staat. Het kan zijn dat u of uw partner later een indicatie nodig heeft voor de Wet langdurige zorg (Wlz). Voor die zorg betaalt iedereen een eigen bijdrage. Wilt u van tevoren een idee hebben van de hoogte van dat bedrag? Op de website van het CAK staat een rekenhulp. Hebt u een leuk inkomen of vermogen, bekijk dan ruim van te voren of het tijd is om uw kinderen iets te schenken of een gift te regelen voor de kerk of de KBO. Zie www.hetcak.nl/wlz. Het CAK berekent uw eigen bijdrage met uw inkomen en vermogen van 2 jaar geleden. In 2020 gebruiken zij uw inkomen en vermogen dus over 2018. Regel uw plannen dus ruim 2 jaar tevoren.

Laag inkomen?

Als u een laag inkomen heeft, minder dan 130% van het bijstandsniveau en weinig vermogen, dan heeft u recht op een zorgverzekering via de gemeente. Ede heeft deze regeling in samenwerking met Menzis. U krijgt dan een GarantVerzorgd polis met bepaalde korting. De verzekering is aan te vragen via Gezondverzekerd.nl onder gemeente Ede. Als u hulp nodig heeft kunt u contact opnemen met onze VOA's of bellen met de overstapcoach van Menzis via telefoonnummer (088) 22 24 080.

Bron: Gemeente Ede

Erik Erkelens

Wat is nachtblindheid?

Nachtblindheid is een aandoening waarbij je zicht slechter wordt naarmate er minder licht is. In de schemering of de nacht kan er zelfs sprake zijn van totale blindheid. Als je nachtblind bent, kunnen je ogen zich niet goed aanpassen aan schemerlicht of zijn ze te gevoelig voor verblinding. Verblinding wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door koplampen van een tegemoetkomende auto. Als je ogen zich na het zien van fel licht niet snel genoeg weer op het donker kunnen instellen, zie je slecht.

De aandoening komt meestal voor aan beide ogen. Als maar één oog is aangedaan is er vaak sprake van een oogziekte. Nachtblindheid kan grote gevolgen hebben.

Het kost veel meer tijd om de overgang te maken van licht naar donker en autorijden 's nachts kan rondt gevaarlijk zijn.

Oorzaak van nachtblindheid

Nachtblindheid kan veroorzaakt worden door onder andere:

- Een erfelijke aandoening aan het netvlies (Retinitis Pigmentosa)
- Een vitamine A-tekort
- Oogaandoeningen.

(Vervolg op pagina 7)

Vervolg Wat is nachtblindheid?

Aangeboren nachtblindheid heeft altijd te maken met de zogenaamde staafjes in je ogen. Deze staafjes bevinden zich in je netvlies en helpen je om licht en donker te onderscheiden. Voor een goede werking van je staafjes is onder andere vitamine A noodzakelijk.

Symptomen van nachtblindheid

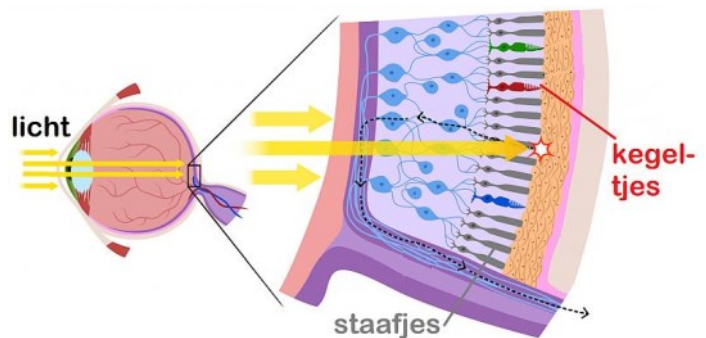
Nachtblindheid wordt vaak niet herkend, omdat de ziekte geleidelijk aan ontstaat. Het is niet zo dat je van de ene op de andere dag moeite hebt met zien in het donker. Door de geleidelijke vermindering van je zicht in het donker, kun je je aanpassen. Als je last hebt van nachtblindheid, dan merk je dit aan je verminderde vermogen om in het donker of in de schemering te zien. In vergelijking met anderen kun je minder zien en is kijken vermoeiender. Als je bijvoorbeeld door een straat fietst, dan kan het gebeuren dat je de zijwegen niet ziet of herkent of dat je je moet concentreren op de grond om de weg te weten.

Behandeling van nachtblindheid

Behandeling van nachtblindheid is in principe niet mogelijk, alleen als de oorzaak een tekort aan vitamine A

is. Je kunt dan de blindheid behandelen door extra vitamine A in te nemen. Het slechte zicht in het donker zal dan op korte termijn verdwijnen. Verder hebben sommige mensen bij het autorijden baat bij een speciale bril tegen nachtblindheid. Vaak heeft zo'n bril gele glazen en helpt het vooral tegen de verblinding van het licht van tegenliggers.

Bron: gezondheidsplein.nl

De kegeltjes sturen de **kleur**informatie naar de hersenen

Sponsorloop: Gezondheidszorg in het Verenigd Koninkrijk

In het Verenigd Koninkrijk (**VK**) is de gezondheidszorg voor een groot deel gratis. De gezondheidszorg, National Health Service (**NHS**) lijkt erg op ons oude ziekenfonds. Ook in Engeland staat de NHS erg onder druk omdat de kosten uit de pan rijzen.

Juist toen het Covid-19 virus flink toesloeg onder de bevolking kreeg een oude veteraan uit het Britse leger het plan om fondswerving te doen. Hij wilde geld bijeenbrengen door meters te lopen door zijn tuin. De man, Captain Thomas Moore, begon met lopen op 6 april jl. om iets goeds te doen voor de noodlijdende NHS. Hij ging met de rollator de meters afleggen en liet zich sponsoren voor elke baan die hij trok. Zijn plannetje was dat hij op zijn 100ste verjaardag £1000 zou schenken. Niemand vermoedde dat dit een niet te geloven bedrag opbracht van net iets meer dan £30.000.000.

Tom Moore is 30 april 1920 geboren, heeft in het leger gediend in India, gevochten in Birma en tijdens de 2^e wereldoorlog op Sumatra. Hij had een opleiding als Civiel ingenieur en heeft na zijn diensttijd (1939 - 1946) onder andere gewerkt bij een betonmaatschappij.

20 Mei jl. werd hij gedecoreerd met de Defence Medal voor zijn sociale inzet. Hij mag zich sinds 17 juli 2020 Sir noemen. Captain Tom heeft tijdens zijn sponsorloop ook een erehaag gekregen door militairen van het 1^e Yorkshire Regiment.

Zijn eerste bekendheid kreeg hij doordat zijn sponsoractie was aangemeld bij een fondsenwervingswebsite die door de media onder de aandacht werd gebracht.

Erik Erkelens

Royal Mail
Gatwick
Mail Centre
04/05/2020
20:49:19
2234002309

Happy 100th Birthday
Captain Thomas Moore
NHS fundraising hero
30th April 2020

Royal Mail stempel - verzamelwaardig

Welkom nieuw lid

1. Dhr. J. van Kempen

Geschiedenis van de bril

Op dit moment is de bril een heel normale verschijning. Brillen hebben tegenwoordig veel toepassingen, denk aan veiligheidsbrillen, lasbrillen, skibrillen, maar ook aan acteurs die met een bepaald soort bril een typeetje neerzetten. Dat er nu zulke diverse toepassingen zijn is een gevolg van de ontwikkeling door de tijden heen. Vroeger was een bril een nodig maar duur hulpmiddel. De oorsprong van de bril is volledig onduidelijk. Sterke verhalen of oude volksvertellingen zijn geen betrouwbare bron. Wel is er op een fresco uit 1352 een bril afgebeeld. De afbeelding is van Hugues de Saint-Cher. Hij leefde aan het begin van de 13^e eeuw en was een Dominicaanse monnik die het schopte tot kardinaal. Wie de bril die hij op het fresco droeg heeft bedacht en gemaakt is onbekend. Wel weet men dat de eerste brillenglazen gemaakt waren van beril, een bijna kleurloos mineraal.

Monocle

Het is ook volkomen onbekend of de monocle eerder of later werd uitgevonden. Mogelijk tegelijk met de pince-nez, maar toegepast bij mensen die slechts aan een oog een correctie nodig hadden. Het monocle heeft slechts 1 glas, met een montuur waar een ringetje aan zit. De monocle werd simpelweg geklemd tussen jukbeen en wenkbrauw. Om te monocle te beschermen tegen verliezen was er altijd wel een koord aan bevestigd die aan kleding vast zat of als lus om de hals heen.

Pince-nez

Pince-nez

Aanvankelijk was de bril, bestaande uit een montuur en glazen, iets dat je op je neus klemde of vasthield met een hand. De knijpbril heet pince-nez. De modellen die met de hand werden vastgehouden hadden aanvankelijk slechts een klein ringetje of handvatje. Praktisch ingestelde dragers knoopten ook wel een koord aan de bril omdat hij niet de hele dag op de neus geklemd kon zitten, dat ging irriteren of pijn doen.

lorgnet

Lorgnet

Later werd een model bedacht met een korte of lange steel, het lorgnet. Men kon de bril zo nodig voor de ogen houden. In die tijd gingen deftige mensen naar de opera en daarom werden de brillen met een lang handvat ook wel opera lorgnet genoemd. De Fransman Lepage kwam in of na 1818 met een lorgnet dat inklapbaar was en dus praktisch. De Britse ontwerper George Adams ontwierp rond 1870 een model, vooral voor dames, dat eleganter oogde. Doordat de briltypen uit vroegere tijd allemaal Franse namen hebben zou geconcludeerd kunnen worden dat in Frankrijk de ontwikkeling ervan is begonnen.

In Nederland ligt het brilgebruik nu op ongeveer 50% van de bevolking. Hierbij is dan wel weer meegenomen dat een deel hiervan lenzen draagt en een ander deel de bril af en toe op heeft, de leesbril of computerbril.

Huidige ontwikkelingen

Mensen die een tandarts bezoeken kunnen mogelijk ervaren dat de tandarts een bril op heeft die er wat futuristisch uitziet. Dit soort toepassingen zullen wij steeds meer gaan zien. Er zijn steeds betere technieken om de glazen precies zo te slijpen als nodig is. Er wordt hard gewerkt aan een bril met glazen die 'verstelbare' lenzen hebben en goedkoop zijn.

Erik Erkelens

specialistenbril

Zo handig zijn kranten in de tuin: bekijk 8 toepassingen

Krant uitgelezen? In plaats van hem in de papier- of kattenbak te deponeren, kunt u hem ook voor veel zaken hergebruiken in de tuin. Van het bestrijden van onkruid tot vorstbescherming.

Kranten-inkt giftig?

Een krant lijkt misschien op het eerste oog niet zo'n duurzaam product voor in de tuin, want is de inkt ervan niet schadelijk? In vroeger tijden is er inderdaad nogal eens inkt met zware metalen erin gebruikt. Tegenwoordig is dat echter niet meer het geval. Krantenpapier is daarom niet schadelijk voor de bodem.

Dit kunt u er allemaal mee doen:

Vocht vasthouden

Planten die buiten in potten staan drogen tijdens warmte snel uit. Om dit proces te vertragen kunt u een cirkel krantenpapier uitknippen en deze op de bodem van de plantenpot leggen. Bij potten van poreus materiaal, zoals terracotta werkt het daarnaast goed om de binnenkant van de pot te bekleden met krantenpapier. Hierdoor wordt water langer vastgehouden, zodat de plant minder snel uitdroogt. Deze werkwijze is overigens niet aan te raden bij kamerplanten in huis, aangezien er dan eerder wortelrot optreedt.

Onkruid bestrijden

Er zijn verschillende manieren om onkruid te bestrijden en ook kranten kunnen effectief zijn in de strijd tegen ongewenste plantjes in de tuin. Door krantenpapier nat te maken en op de plekken te leggen die u onkruidvrij wilt maken. Laat het papier drogen en bedek het vervolgens met aarde. Door het krantenpapier krijgt het onkruid geen licht en zuurstof, waardoor het zal verstikken. Hierna kunt u nieuwe bloemen en planten op de onkruidvrije plekken zetten.

Ongedierte vangen

Wilt u af van slakken en ander ongedierte, maar ze liever niet bestrijden, dan kunt u ze lokken met natte kranten. Leg rond schemertijd een paar vochtige kranten rond uw (moestuin)planten. Zo lokt u insecten zoals slakken en oorwormen in plaats van naar uw planten, omdat ze graag

vochtige plekken opzoeken. De volgende ochtend kunt u de ongewenste beestjes van de krant verwijderen.

Geurtjes in de composthoop bestrijden

Een composthoop kan soms erg sterk ruiken. Dit wordt veroorzaakt door stikstofhoudende materialen zoals grasmaaisel of groenteresten. Door krantenpapier door de composthoop te mengen kunt u dit tegengaan. Krantenpapier bevat namelijk koolstof wat ervoor zorgt dat onaangename geurtjes worden bestreden.

Voer voor compostwormen

Wormen zijn dol op vochtig, versnipperd keukenpapier in de wormenbak of compostbak. Ze eten het samen met de groene afvalresten op en geven u er goede mest voor terug.

Recyclen tot zaaiakjes

In plaats van plastic of kartonnen zaaiakjes te kopen, kunt u ze ook zelf maken van krantenpapier. Plaats ze eventueel op een schaal of op een bord, want ze zijn vanzelfsprekend niet waterdicht. Zijn de plantjes klaar om uit te planten, dan kan dat ook met papieren potje en al. Mits u niet meerdere zaailingen bij elkaar gezaaid heeft, want dan kunt u ze beter apart verplaatsen. Om ze genoeg ruimte te geven.

Bescherming tegen vorst

Kranten kunnen planten tegen de ergste vrieskou beschermen. Bedek daarvoor de grond rondom de planten met een laag krantenpapier. U kunt ook plantenbakken in bijvoorbeeld de moestuin aan de buitenzijde bedekken met krantenpapier. Dat heeft een isolerende werking. Ook kunt u er vorstgevoelige plantenpotten mee omwikkelen.

Bloembollen bewaren

Vorstgevoelige bloembollen, zoals dahlia's, moeten op een droge plaats bewaard worden in de winter. Leg ze in kistjes met krantenpapier en controleer regelmatig of de bollen niet rotten. Ook groenten uit de moestuin kunt u in krantenpapier wikkelen om ze langer te bewaren.

Bron: Max Vandaag

KBO-PCOB voordeel

Wie wil nu niet eens iets tegen een goede prijs kopen? U heeft tenslotte het lidmaatschap van KBO al betaald, dus mag het ook iets opleveren.

Besparen op energiekosten? Onderzoek dit eens!
Een cadeautip bekijken? Staat op de website.
Voordelig bellen? Niets lijkt te gek.

Profiteer dus van uw lidmaatschap en bezoek de website: www.kbo-pcob-voordeel.nl

DE KUNST VAN TE LEVEN IS THUIS TE ZIJN ALSOF MEN OP REIS IS.
Godfried Bomans

Algemene Leden Vergadering op woensdag 16 september 2020

Onze Algemene Leden Vergadering (ALV) die zou worden gehouden op 25 maart jl. hebben wij in verband met de Corona perikelen, evenals alle andere activiteiten, moeten uitstellen tot na 1 september 2020.

Nu de Corona maatregelen weer toelaten dat er, **met inachtneming van de nog steeds geldende 1,50 meter afstandsnorm**, weer bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd hebben wij besloten om onze ALV te houden in De Schuilplaats op de Otterloseweg 18a, waar ook in december jl. de Kerstviering en Kerstlunch werden georganiseerd. De zaal zal Corona-proof worden ingericht en wij zullen er als bestuur zorg voor dragen dat de thans geldende Corona richtlijnen zullen worden nageleefd.

Voor het bijwonen van de ALV dient u zich aan te melden bij Trudy van Schoonhoven, email: trudyvanschoonhoven@planet.nl, tel. 0318 64 59 09 / 06 46 89 94 88.

U kunt zich aanmelden tot en met woensdag 9 september a.s.

U kunt zich aanmelden indien u:

- koorts vrij bent.
- niet verkouden bent
- geen last heeft van keelpijn, kuchen of hoesten
- Heeft u klachten nadat u zich heeft aangemeld, meld u dan af bij Trudy
- Kom omstreeks 13.45 uur en **houd altijd 1,50 meter afstand**
- Iedereen wast en/of desinfecteert de handen bij binnenkomst en bij vertrek.
- De middelen zijn aanwezig in de zaal.
- Volg bij binnenkomst en bij verlaten van de zaal de aangegeven route en aanwijzingen.
- Na sluiting van de vergadering is er helaas geen ruimte om na te praten en helaas ook niet om iets te drinken. Er is geen pauze tijdens de vergadering.

Hierna volgt de uitnodiging en agenda van de Algemene Leden Vergadering.

Het Bestuur

Algemene Leden Vergadering

Het bestuur van de KBO afdeling Ede-Bennekom nodigt u uit voor de Algemene Leden Vergadering (ALV) op:

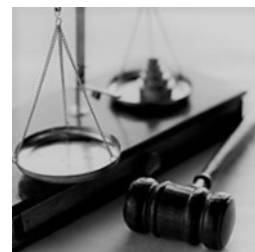
Woensdag 16 september 2020 om 14.00 uur in "De Schuilplaats", Otterloseweg 18a.

Er is voldoende parkeergelegenheid in de omgeving. De zaal is open vanaf 13.45 uur.

Houd tot iedereen minimaal 1,50 meter afstand.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter de heer Arie van Alphen
Vaststelling van de agenda.
2. Vaststellen van de notulen van de Algemene Leden Vergadering van 20 maart 2019.
*De notulen van deze ALV zijn te vinden op onze website: www.kbo-edel.nl.
Belangstellenden kunnen de notulen ook opvragen via e-mail of telefonisch bij de secretaris. Tevens liggen er enkele exemplaren van de notulen op de tafels tijdens de vergadering.*
3. Toelichting op het Algemeen Jaarverslag 2019.
4. Financieel jaarverslag 2019.
 - Toelichting en beantwoording van vragen door de penningmeester.
 - Verslag door de leden van de kascommissie de heren Jan van den Boom, Richard Bakker en Cees Govers
 - Decharge aan het bestuur door de ALV over het gevoerde beleid.
5. Begroting 2020.
6. Definitief vaststellen contributie 2021.
7. Bestuursverkiezing:
 - a. Volgens het rooster van aftreden zijn in 2020 geen bestuursleden aftredend.
 - b. Afscheid van heer Bertus Damman als 2^e secretaris.
 - c. Afscheid Wim Reimink als 1^e penningmeester en Bep Reimink als lid en verslaggeefster van onze maandelijkse activiteitenmiddagen.
8. a. Benoeming leden kascommissie voor het lopende jaar 2020.
Volgens het rooster is aftredend: de heer Jan van de Boom (3^e jaar).
In de kascommissie is nog functionerend de heer Richard Bakker en de heer Cees Govers. Het is de bedoeling om tijdens de vergadering een nieuw reserve lid te benoemen. Kandidaten kunnen zich al vóór maar ook tijdens de vergadering melden bij de secretaris.
 - b. Benoeming commissie ledenwerving
9. Mededelingen uit het bestuur.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

Bericht van de vrijwillige ouderenadviseurs (VOA)

Begin augustus zat ik in mijn eigen zonnige achtertuin, een vakantie naar het buitenland had ik afgezegd. Ik vroeg me af, hoe het verder zou gaan met de corona-ontwikkelingen. In september, wanneer dit stukje gepubliceerd wordt, zou er best een tweede golf kunnen zijn. De gedachte aan al die mensen die van vakantie terug komen vanuit allerlei gele of oranje gebieden maakt me toch wel ongerust.

Aan de andere kant: als de jongeren een beetje uit de buurt blijven van de opa's en oma's en als we doorgaan met wat we geleerd hebben, kunnen we op 1,50 meter afstand toch heel goed contact hebben met familie en vrienden. Ik ga ervan uit dat we ook in september niet weer massaal binnen hoeven te zitten. We hoeven vast niet "terug in ons kot" zoals de Belgen dat zo mooi zeggen. We mogen er nog op uit en genieten van een hopelijk mooie nazomer. Dat brengt mij op een onderwerp dat in de vorige nieuwsbrief werd genoemd, namelijk **het reizen met Valys**. Vanaf half juli is dat weer mogelijk en veel ouderen kunnen op die manier sociaal-recreatieve uitstapjes maken of familie opzoeken die wat verder weg woont. Niet iedere oudere heeft echter zo'n Valys-pas. Die moet je aanvragen en daarvoor gelden een aantal voorwaarden.

Een aantal maanden geleden heb ik me als ouderenadviseur bemoeid met de aanvraag voor een Valys-pas voor een mevrouw van 87 jaar die voor de kortere afstanden zelf nog auto reed. Om haar familie te kunnen bezoeken, had zij de pas aangevraagd bij Valys, die haar doorstuurde naar de gemeente Ede omdat zij

Huidige criteria

Tot nu toe golden voor aanvragers van een Valys-pas de volgende criteria:

- een bewijs van de gemeente dat iemand recht heeft op een vervoersvoorziening via de Wmo
- een bewijs van de gemeente dat iemand recht heeft op een Wmo-rolstoel of scootmobiel
- een gehandicaptenparkeerkaart
- een OV-begeleiderskaart

Nieuw criterium

Met ingang van heden is daarom een toegangscriterium voor Valys toegevoegd aan de vier bestaande criteria:

- Een verklaring van, of namens, uw gemeente dat, ondanks dat u niet beschikt over bovenstaande documenten, er wel een noodzaak voor bovenregionaal vervoer bestaat.

In deze laatste verklaring neemt de gemeente de volgende aspecten op:

voor de aanvraag bepaalde documenten nodig had. Bij de gemeente kreeg mevrouw te horen, dat zij niet in aanmerking kwam voor de pas omdat zij niet voldeed aan de toegangscriteria. Bij naspeuring op het internet en na enkele telefoontjes bleek hier een fout te zijn gemaakt.

Let op! De toegangscriteria voor een Valys-pas zijn gewijzigd. Er zijn tegenwoordig 5 toegangscriteria die u ook kunt nalezen op de sociale kaart van de gemeente Ede. Helaas is nog niet iedereen hiervan op de hoogte. Op verschillende plekken op het internet vergeet men om het nieuwe (5de) criterium te noemen. Met de invoering van de WMO in 2015 gaat men ervan uit dat mensen met een mobiliteitsbeperking soms zelf (al dan niet met hulp van hun netwerk) in hun regionale vervoersbehoefte kunnen voorzien. Zij komen dan niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening zoals een regiotaxipas, of een Wmo-rolstoel of scootmobiel. Maar in dat geval kan er nog wel de noodzaak bestaan voor bovenregionaal vervoer in het kader van Valys. In 2016 is toen een nieuw criterium toegevoegd voor de aanvraag van een Valys-pas voor *bovenregionaal* vervoer.

Het nieuwe criterium is een verklaring van de gemeente dat hoewel de cliënt niet voldoet aan de bestaande criteria, er toch een noodzaak bestaat voor bovenregionaal vervoer. Deze verklaring kunt u aanvragen bij de gemeente. Ook de mevrouw van 87 heeft op grond van het nieuwe criterium haar Valys-pas gekregen.

- Waaruit bestaat de mobiliteitsbeperking? (Bijvoorbeeld: Cliënt kan boven de 5 zones niet zonder ondersteuning reizen omdat hij/zij maximaal 100 meter kan lopen.) Noem hier de mobiliteitsbeperking. (In het voorbeeld: maximaal 100 meter lopen.)
- Waarom komt de cliënt niet in aanmerking voor een van de vier bovengenoemde voorzieningen? (Bijvoorbeeld: De lokale vervoersbehoefte van ... wordt [op deze wijze] ingevuld, waardoor niet aan de eisen van de eerste vier documenten wordt voldaan.)

NB: Bij de beantwoording van deze vragen hoeft de gemeente geen medische gegevens op te geven!

Liesbeth Meens

NB. De VOA's van de KBO gaan pas in de maand september weer op huisbezoek. Natuurlijk kunt u ons wel bellen. Zie telefoonnummers vóór in het blad op pagina 2.

Tachtig- en negentigjarigen

Omdat een feest in een zaaltje niet zo verstandig is dit jaar, hebben de mensen die dit jaar jarig zijn (kroonjaar 80 of 90) een aardigheidje thuisbezorgd gekregen.

Het is een bromelia of een lepelplant (*Spathiphyllum*)

De bromelia is een plant waar u een paar maanden plezier van zult hebben. Geef de bromelia een lichte plek, maar niet in de volle zon! Geef regelmatig water in de kelk van de plant en hij is tevreden. Extra plantenvoeding toevoegen aan het water is niet nodig. Een Bromelia bloeit maar een keer.

De lepelplant komt van nature voor in het Amazonegebied en is gewend aan een hoge luchtvochtigheid en warme temperaturen. De beste plek is uit de zon, dus de noordzijde. De plantenspuit vindt hij heerlijk op zijn blad, maar niet op de bloem.

De actie is erg goed voorbereid door Bep en Beer Radstaat en de bezorgers hebben er plezier aan beleefd. Zo kom je een heleboel mensen tegen. Bij sommige 'jarigen' stond heel gastvrij de koffie klaar. Veel leden die dit cadeau in ontvangst namen wilden nadrukkelijk laten weten dit een erg leuk initiatief te vinden en dankten de mensen die het mogelijk hebben gemaakt.

bromelia

lepelplant

Zijn uitgelopen uien en knoflook nog eetbaar?

Wie uien en knoflook na aankoop niet binnen enkele weken in een gerecht verwerkt kan weleens te maken krijgen met groene uitlopers. Zijn die eetbaar of kunt u uien en knoflook met groene gedeeltes beter weggooien?

Eetbaar maar bitter

Uien en knoflook met groene uitlopers zijn nog prima eetbaar. Het enige nadeel is dat de uitlopers vrij bitter van smaak zijn. Dit is dus niet in elk gerecht wenselijk en vooral bij een rauwe bereiding kan de bittere smaak overheersend zijn. Door de uitlopers te verwijderen voorkomt u dit en kunt u de rest nog gewoon gebruiken. Overigens bevatten de uitlopers veel antioxidanten, dus als de smaak u niet deert is het dus zelfs de beste keuze ze gewoon te gebruiken. Wacht u echt té lang en wordt de ui of knoflook zacht, dan is die niet langer lekker meer.

Verse uien?

Uien zijn het hele jaar te koop en verschillen in versheid. Uien in de supermarkt zijn soms tot wel een jaar oud. Bij de teelt worden hiervoor kiemremmers ($C_4H_4N_2O_2$, oftewel maleïnehydrazide) gebruikt, die ervoor zorgen dat de uien tijdens het bewaarproces van een jaar niet ontkiemen. Wilt u zo vers mogelijke uien, kijk dan bij aankoop, of ze stevig aanvoelen en niet dof van kleur zijn. Verse uien herkent u aan een gladde en droge schil, die licht glanzend is. Uitlopers of een loszittende schil zijn een goede indicatie dat de uien niet zo vers meer zijn.

Doorschieten voorkomen

Wilt u het proces van het uitlopen vertragen, berg de uien en knoflook dan op in een droge, donkere ruimte, waar het niet te warm is, maar niet in de koelkast. Ze zijn zo tot 2 maanden goed houdbaar, dus laat ze niet nog veel langer liggen. Bewaar uien bovendien niet naast aardappelen, want uien nemen snel vocht op uit de aardappelen, waardoor beide eerder gaan rotten. Zowel uien als knoflook bevatten veel gezonde stoffen, dus genoeg reden om ze regelmatig toe te passen zou je ook zeggen. De uitwerking ervan is echter niet op iedereen even goed, want sommige mensen zijn juist erg gevoelig voor deze voedingsmiddelen. Zij kunnen onder andere te maken krijgen met winderigheid, misselijkheid of brandend maagzuur.

Bron: Max Vandaag

Wie beweert dat kracht en vrede van elkaar verschillen, kent de waarheid niet.
Wat innerlijk als vrede wordt ervaren,
toont zich naar buiten toe als kracht.

Ramana Maharshi

Biomassa in Ede

De Gemeente Ede heeft al enkele jaren geleden besloten dat er een biomassacentrale kon komen. De bedoeling was dat de centrale dan zou gaan voorzien in 'stadswarmte'. Dus zag Warmtebedrijf Ede het daglicht. Dit bedrijf zegt op hun website "Wij zijn een duurzame collectieve warmtevoorziening in Ede die ca. 20.000 woningen en bedrijven van ruimteverwarming en warm tapwater voorziet. Zij krijgen groene warmte in plaats van aardgas. Hiermee wordt op jaarbasis nu ca. 50.000 ton CO₂-uitstoot bespaard!".

Eerste minpuntje hier is dat een deel van die 20.000 woningen echt nog wel aardgas gebruikt, bijvoorbeeld om te koken of douchen.

Minpuntje 2 is dat de drie biomassacentrales toch een bepaalde overlast voor omwonenden geven door fijnstof en stank. Dat is een twijfelachtige situatie. In een introductiefolder geeft Bio-Energie Ede Noord het volgende aan: "Ook de hoeveelheid CO₂ die was opgeslagen in de snippers, wordt weer uitgestoten. Omdat deze CO₂ direct weer wordt opgenomen (korte koolstof kringloop), is biomassa een CO₂-neutrale brandstof. De vele filters in de installatie zorgen ervoor dat er geen roet wordt uitgestoten." Het woord fijnstof wordt vermeden. Binnenkort zal MPD Groene Energie de de filters bij de centrales vervangen door een klasse A.

Minpunt nummer drie is te vinden via de officiële website van de overheid RVO. In een grafiek is te zien hoe de uitstoot van CO₂ van biomassa zich verhoudt tot andere fossiele bronnen, zoals steenkool en aardgas. Ziet u ook de tegenspraak? Heeft de gemeente Ede bij het verlenen van de vergunningen gekeken naar de randvoorwaarden? Om biomassa in de bio centrale te krijgen is vervoer nodig en dat veroorzaakt CO₂ uitstoot. Het kappen van bomen,

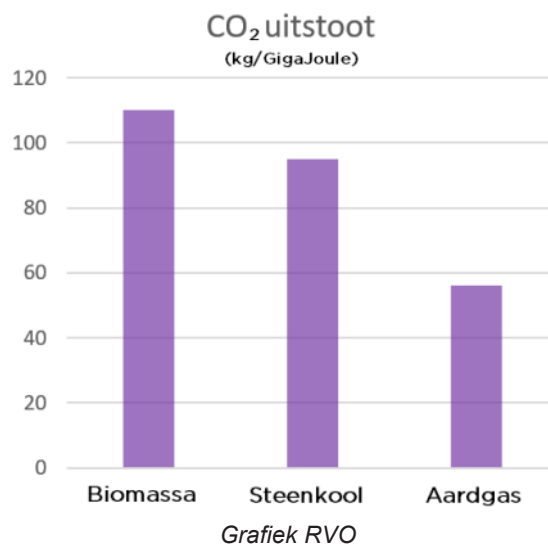

In de biomassacentrale

struiken en vergaren van ander 'bio-materiaal' ook. Biomassa is biologische massa van plantaardige en soms dierlijke oorsprong. Het kan dus hout, plantmateriaal, tuinafval, mest en dergelijke zijn. Gemeente Ede heeft heel duidelijk sinds het operationeel zijn van de bio centrales een andere manier van onderhoud gekozen van het gemeentelijk groen. Groenonderhoud wordt voor een deel gedaan door ACV, zoveel mogelijk mechanisch, dus met voertuigen voorzien van snoeikammen, maaiers en dergelijke. Gezien de hoeveelheid Amerikaanse vogelkers of bospest (*Prunus serotina*) op de heide valt te betwijfelen of de bestrijding van de vogelkers nu voortvarender aangepakt zal worden. De Amerikaanse vogelkers is een struik die hier niet thuis hoort, zeker niet op onze heide. Kort geleden heeft de overheid te horen gekregen dat de subsidie op biomassa zo snel mogelijk afgebouwd moet worden. De bewering dat biomassa CO₂-neutraal is klopt namelijk niet. Ook Ede had dus moeten luisteren naar andere milieuproblemen.

Erik Erkelens

KvK registraties van de Biomassacentrales in Ede: Polderwarmte, ZON energie connect, Bio-Energie De Vallei, Bio Energie Ede, Bio-Energie Ede Noord, BioMass, Groene Energie Ede, Warmtebedrijf Ede, Warmte Service Ede, Bio Warmte De Vallei.

Uw e-mailadres

Oproep: doorgeven van uw e-mailadres

E-mail wordt ook door onze vereniging steeds meer gebruikt voor communicatie met onze leden. We willen daarom graag een bestand maken met e-mailadressen van onze leden. Wilt u daaraan meedoen? Stuur dan een e-mailbericht naar onze ledenadministratie.

Het adres is: charles.slangen@live.nl o.v.v. "ik doe mee".

**Wij gaan met
onze tijd mee,
doet u mee?**

Waarom heet een slavink een slavink?

Deze en meer vreemde voedselnamen verklaard

U staat er wellicht niet zo vaak bij stil, maar sommige etenswaren en gerechten hebben eigenlijk best vreemde namen. Waar komt bijvoorbeeld het woord slavink vandaan? En waarom noemen we die lekkere nacho's die op veel borrelkaarten staan nacho's? Wij zochten het uit.

Pizza Margherita

Elke pizzeria heeft de pizza Margherita op de kaart staan. Deze vrij eenvoudige pizza met tomaat, basilicum en mozzarella heet niet voor niets zo. Vermoedelijk komt de pizza aan deze naam nadat de toenmalige koning van Italië, Umberto I, en zijn vrouw Margarita in 1889 een bezoek brengen aan Napels. Daar eet het koningspaar een aantal pizza's. Pizza is tot dan toe een gerecht voor arme mensen, maar de koningin wil het toch graag proberen.

De pizzabakker Raffaele Esposito mag uiteindelijk 3 pizza's voor de koning en zijn vrouw bakken. Die met tomaat, basilicum en mozzarella is de favoriet van de koning, waarna Esposito deze variant tot pizza Margherita doopt.

Slavink

De slavink is de uitvinding van een slager in Laren.

Helemaal zelfbedacht is het niet, want al in 1952 komt in een slagerij in Hilversum de blinde vink tot leven. De slager van dienst vindt per abuis een nieuw vleesproduct uit dat bestaat uit gekruid gehakt omwikkeld met rundvlees. Het eindresultaat lijkt volgens de slager nogal op de romp van een kaalgeplukte vink, waardoor hij het de naam blinde vink geeft. In Laren wordt het rundvlees vervangen door reepjes spek én wordt de naam gewijzigd in slavink. Waarom? Omdat dit stukje vlees volgens de slager uit Laren lekker is in combinatie met sla.

Nacho's

U kent het well, de tortillachips uit de oven met daar bovenop zure room, jalapeño pepertjes en guacamole. Althans, dat is de meest voorkomende variant. Deze snack wordt geserveerd over de hele wereld, maar komt van origine uit Mexico. In 1943 worden nacho's uitgevonden door Ignacio Anaya, een Mexicaan die in het grensgebied met de Verenigde Staten woont. Hij is kok en heeft een restaurant in Piedras Negras. Tijdens de oorlog wordt het stadje regelmatig bezocht door Amerikaanse militairen en hun vrouwen. Op een avond - Ignacio wil dan bijna sluiten - komt er een groep vrouwen binnen. Omdat hij geen inkomsten wil mislopen, besluit hij ter plekke een nieuwe snack te verzinnen. Hij snijdt

wat tortilla's in driehoekjes, doet er cheddar kaas en jalapeño pepers overheen en zet het in de oven. Zijn gasten vinden het heerlijk en vragen hoe hij dit noemt. "Nacho's especiales", antwoord Ignacio. Nacho's staan inmiddels op heel veel borrelkaarten.

Pindakaas

Pindakaas is gemaakt van pinda's, maar kaas? Nee, dat zit er echt niet in. Waarom het dan toch pindakaas heet? Dat komt omdat boter in Nederland een beschermde naam is en daarom is het dus niet toegestaan om deze zomaar overal aan vast te plakken. Vandaar de naam pindakaas. In andere delen van de wereld heet dit goedje overigens wel gewoon pindaboter. Het Engelse peanutbutter laat zich bijvoorbeeld zo vertalen, net als het Duitse Erdnussbutter. Butter is natuurlijk boter en Erdnuss betekent aardnoot, zoals pinda's ook wel worden genoemd.

Kousenband

De tropische peulvrucht kousenband kent u vast wel. Het is een heel populaire groente in het zuiden van de Verenigde Staten, Azië, delen van Afrika, het Caribisch gebied en Suriname. De naam van de vrucht is natuurlijk opmerkelijk, maar de Latijnse naam is dat ook. *Vigna unguiculata* subsp. *sesquipedalis* wordt het gewas genoemd in die taal, wat een verwijzing is naar de lengte die deze peulvrucht kan bereiken. *Sesquipedalis* betekent immers anderhalve voet.

Fondue

Bij een fondue-gerecht draait het natuurlijk allemaal om het verhitten en laten smelten van een bepaalde substantie. Of dit nu kaas, chocolade of plantaardige olie voor de vleesfondue is: in principe kunt u alle kanten op met de fonduepan. Ook de naam houdt verband met het smeltproces, want fondue is afkomstig van het Franse werkwoord *fondre*, wat smelten betekent. Eigenlijk een heel logische naam, dus.

Hot dog

Over de naam van de hot dog, dat langwerpige broodje met dito worstje erin, gaan veel verhalen. Volgens het ene verhaal heet het gerechtje zo omdat Amerikaanse worstmakers er in de 19e eeuw van worden beticht hondenvlees te verwerken in hun producten, maar een ander verhaal linkt de naam aan het hondenras teckel. Het vermoeden bestaat dat Amerikanen het worstje zo zijn gaan noemen nadat er rond 1800 steeds meer Duitse immigranten naar de Verenigde Staten komen. Zij brengen hun Frankfurter worsten, die natuurlijk ook langwerpig zijn, met zich mee. Deze worden in Duitsland zelf soms al betiteld als kleine hond of dachshund, omdat ze wat weg hebben van de vorm van een teckel. Naar verluidt hebben de Amerikanen deze benaming toen overgenomen en er uiteindelijk hot dog van gemaakt.

(Vervolg op pagina 15)

KBO Ede heeft een nieuwe website.

Kijk maar eens op www.kbo-edel.nl

Vervolg vreemde voedselnamen verklaard

Bitterbal

De bitterbal is allesbehalve bitter, maar wordt wel zo genoemd. Hoe komt dat? Vermoedelijk omdat dit vleesballetje in het verleden vaak wordt gegeten bij alcoholhoudende kruidenbitters. In 1923 wordt er volgens Genootschap Onze Taal voor het eerst over het fenomeen bitterbal gerept in de media. "Voor de dames in de groote stad, die de moderne restaurants bezoeken en daar, als zij even aan haar glaasje Voorburg [= soort zoete likeur] hebben genipt, (...) kleine „bitterballetjes" snoepen, zij medegedeeld, dat die bitter- of vleeschballetjes op geheel dezelfde wijze als de bovengenoemde vleeschballetjes worden gemaakt."

Tarte Tatin

De tarte Tatin komt eigenlijk voort uit een misbaksel. De zussen Stéphanie en Caroline Tatin bakken taarten voor de kost, maar vergeten op een dag helemaal om de taartvorm te voorzien van een bodem. De appeltjes die op de taart moeten komen liggen dan al wel in de vorm.

Om te redden wat er te redden valt fabriceren zij alsnog een bodem, maar leggen die op de appels. Zo ontstaat de tarte Tatin, een omgekeerde taart.

Bron: Max vandaag

Moeilijke digitale termen 1

De jongste KBO leden zijn 50+, dat is het criterium. Dit zijn mensen die nog werken en deze deelgeneratie heeft zeker digitale vaardigheden. In het bedrijfsleven is dat vaak een eis. Onze KBO afdeling heeft ook leden die de 80 voorbij zijn en uit deze categorie zijn er maar weinig die hun brood verdienen met gebruik van digitale hulpmiddelen. Tenslotte werd de bureau computer ook pas in de tachtiger jaren van de vorige eeuw iets voor veel werkgevers en enkele enthousiastelingen thuis.

Maar welke termen kent u? Hoe digitaal vaardig bent u? President Trump twittert veel. Doet u dat ook?

Na **Internet** kwam er ook **email**. Email is een programma waarmee u een

bericht kunt versturen naar één of enkele anderen. De ander kan antwoorden. Het is geschreven tekst die verstuurd wordt. Er is ruim keuze met welk programma email ontvangen en verzonden kan worden.

Twitter is niet meer of minder dan een programmaatje waarmee je een korte boodschap kunt schrijven. De boodschap mag maar 280 karakters bevatten. U kunt iemand een tweet (bericht) sturen, maar u kunt zich ook abonneren op berichten van iemand of slechts een antwoord sturen. Tweets kunnen alleen uitgewisseld worden tussen Twitter abonnees.

Facebook is een sociaal netwerk. Dat houdt zoveel in als dat iemand zich bij Facebook op hun website kan aanmelden als 'lid'. Van daaruit maakt het lid contact met andere leden, dat zijn dan 'vrienden'. Vanuit Facebook kan men alleen corresponderen met andere Facebook leden, het is dus een soort besloten club, maar kijk uit! Het bedrijf zelf is een van de grootste privacy schendende gegevens verzamelaars van de wereld, daar verdient het bedrijf ook goed aan. Helaas wordt facebook, omdat het bij grote groepen mensen populair is, ook veel misbruikt door criminelen en oplichters. Iemand kan namelijk op Facebook een valse identiteit aannemen, dus de boef ook. Er zijn bedrijven actief op dit platform, maar de informatie die ze er achterlaten is niet altijd correct.

Erik Erkelens

Ik ben alleen gelaten in de wijde wereld. Mijn eigen dierbare familie heb ik begraven: een in Rangoon en twee in Amherst. Wat blijft er voor mij over dan mezelf gereed te houden om de dierbaren te volgen die naar die gezegende wereld zijn vertrokken:

'Waar mijn beste vrienden, mijn verwanten wonen,
waar God, mijn Heiland, regeert.'

Adoniram Judson

Cholesterol en vetten

Ons lichaam krijgt eten en drinken binnen. Als er vet in voedsel zit, gaat de gal aan de slag. Gal is een vloeistof die gemaakt wordt in de lever en opgeslagen wordt in de galblaas totdat er vette kost wordt gegeten. Gal helpt vetten te verteren. Een verstoring in de galproductie kan zorgen voor galstenen. Iemand die last heeft van galstenen had meer fruit en groenten (vitamine C) moeten eten, als de stenen er al zijn is het te laat.

1. Eet minder verzadigde vetten

Cholesterol is een soort vet. Vet is trouwens op te delen in soorten. Verzadigde-, onverzadigde- en transvetten. Elk soort vet zal hieronder uitgebreider behandeld worden. Dat is nodig om te begrijpen wat nu eigenlijk goed voor ons is. Het Westerse dieet voorziet ons in veel meer verzadigde vetten dan nodig zijn voor een gezond leven.

Verzadigd vet

Verzadigd vet komt vooral voor in dierlijk vetweefsel of melk, maar ook in bepaalde soorten plantaardige olie, zoals onder anderen palmolie, palmpitolie, kokosolie en cacaoboter. Verzadigd vet verhoogt het cholesterolgehalte in ons bloed en is slecht voor de gezondheid.

Deze verzadigde vetten zijn vooral terug te vinden in allerlei bewerkte voedingsmiddelen en zorgen ervoor dat de bewerkte voedingsmiddelen langer houdbaar zijn. Het is goedkoop en gemakkelijk te verwerken bij de productie van voeding. Verzadigde vetten vindt u vooral terug in het **beleg op de boterham, koekjes, chips, zuivel, kant-en-klaar maaltijden en rood vlees**.

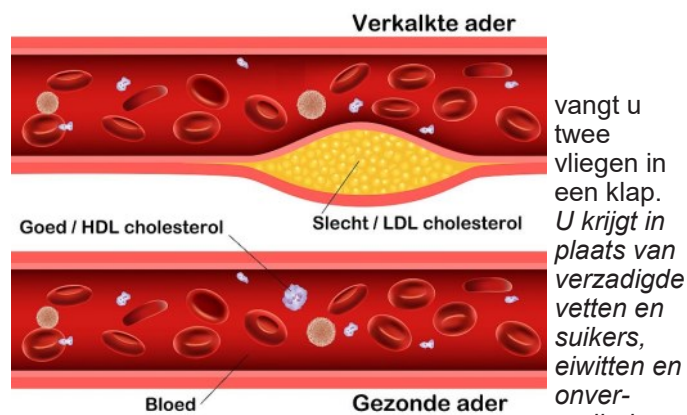
Lagedichtheidlipoproteïne of LDL en Hogedichtheidlipoproteïne of HDL

LDL transporteert cholesterol van de lever naar het lichaam, HDL brengt het overtollige cholesterol weer terug naar de lever om daar te worden afgebroken. Een hoog LDL-gehalte maakt de kans op aderverkalking groter. De verhouding tussen HDL en LDL wordt uitgedrukt in de cholesterolratio, dat een betere voorspeller is voor hartziekten dan het totale cholesterolgehalte.

Een teveel aan cholesterol is slecht voor de gezondheid. Het kan zich ophopen aan de binnenzijde van de wanden van bloedvaten in de vorm van plaques (= atheroomplaques). Bloedvaten kunnen hierdoor dichtslibben (=arteriosclerose), waardoor uiteindelijk hart- en vaatziekten kunnen ontstaan.

U kunt gemakkelijk aanpassingen maken in uw voedingspatroon door rood vlees te vervangen door wit vlees; dat wil zeggen kalfsvlees, kip of kalkoen. Minder eieren eten helpt ook. Daarnaast kunt u in plaats van die vette kaas en vla overstappen op zuivel dat veel minder vet bevat. Denk daarbij aan biologische yoghurt, kefir, karnemelk en jonge kaas.

Qua snacks kunt u zich beter aanwennen om veel meer ongezoeten nootjes te gaan eten in plaats van koekjes. Er is erg veel keus in verschillende noten en daarmee

vetten binnen, dubbel zo gezond voor zowel de bloeddruk als cholesterol!

2. Stop met het eten van transvetten

Transvetten zijn in Denemarken verboden. Transvetten zijn een product, door de voedingsindustrie ontworpen, waar het menselijk lichaam niets mee kan.

Vloeibaar vet is omgevormd tot een vet dat bij kamertemperatuur vast is. Dat klinkt op zich niet zo erg, maar het grote nadeel is dat bij dit proces een nieuwe soort vet ontstaat: transvet.

Uw lichaam kan deze transvetten niet afbreken en ze zorgen voor grote problemen in het lichaam. U krijgt last van ontstekingen in het hele lichaam en krijgt snel overgewicht. Doordat de transvetten slecht door het lichaam kunnen worden opgenomen verstoren transvetten het proces rond vetverbranding en opslag. Transvetten verminderen de opname van gezonde onverzadigde vetzuren. Het verlaagt het goede cholesterol en het verhoogt uw slechte cholesterol. Een goede indicatie of het product transvetten bevat is als er op het etiket staat:

- Gehard palmvet
- Gehydrogeneerde plantaardige olie of vetten
- Geharde plantaardige olie of vetten
- Transvetzuren
- Transvetten

Transvet komt van nature voor in melk en vlees van herkauwers zoals koeien en schapen. Verder kan het zitten in producten als harde margarines, frituur-, bak- en braadvetten en in gebak, koek en snacks.

3. Eet meer onverzadigde vetten

De onverzadigde vetten hebben een dubbele functie wat betreft cholesterol. Om in cholesteroltermen te spreken verhoogt het uw goede cholesterol en het verlaagt uw slechte cholesterol. Het is belangrijk dat u weet wat die onverzadigde vetten precies doen. Vergelijk onverzadigde vetten maar met een ontvetter. Deze ontvetter zorgt ervoor dat het vet in uw bloedbaan zich niet gaat hechten aan de vaatwanden. De meeste onverzadigde vetten zijn de bekende omega 3 vetzuren. Deze onverzadigde vetten treft u vooral aan in nootjes en vis. Aan deze vetzuren zit geen dagelijkse limiet.

Erik Erkelens

Feiten en fabels over afval scheiden

Afval scheiden - waarom zou u?

Bij de afvalverwerker belandt het toch op de grote hoop. Of niet? PlusOnline nam een duik in het Hollandse afval.

Maar liefst 8,5 miljard kilo huishoudelijk afval -494 kilo per persoon- zoveel zamelden de Nederlandse gemeenten in 2018 in. In 2013 was 51 procent van dit huishoudelijk afval gescheiden, in 2018 ging dat inmiddels om 58 procent.

Feit of fabel: gescheiden afval belandt later weer op één grote hoop

Fabel. De verwerking van gescheiden afval is namelijk goedkoper dan de verwerking van afval dat niet is gesorteerd. Gescheiden afval waarin te veel afval zit wat er niet tussen hoort, wordt soms wel afgekeurd en alsnog verbrand. Denk bijvoorbeeld aan gft-afval waarin veel plastic zit.

Feit of fabel: gft-afval apart inzamelen is helemaal niet zo goed voor het milieu

Feit en fabel tegelijk... Daar zijn verschillende redenen voor. Om te beginnen is het tot op heden niet mogelijk om te bepalen wat er nu beter is voor het milieu: gft verbranden of composteren. De gescheiden inzameling van gft heeft echter wel een paar belangrijke voordelen. Uw portemonnee bijvoorbeeld, die is er blij mee. Als het gft-afval namelijk samen met het restafval zou worden verwerkt, zou dat meer geld kosten. En ja, dat zou betekenen dat uw afvalstoffenheffing omhoog moet.

Verder wordt steeds meer gft-afval vergast en dat levert biogas op. Dat is goed voor het milieu, want biogas is een duurzame energie. Van gft-afval wordt ook compost gemaakt. Boeren en tuinders, maar ook de gemeentelijke plantsoenendienst bemesten daar de grond weer mee. Dat is beter voor het milieu dan de kunstmest, tuinaarde of potgrond die ze anders gebruiken. En dan is er nog het simpele feit dat Nederland niet genoeg afvalenergiecentrales heeft om al het gft-afval zomaar te verbranden.

Feit of fabel: afval scheiden levert nauwelijks geld op

Fabel. Gescheiden papier, glas, metaal en textiel leveren namelijk geld op. Voor het gft-afval is het helaas nog niet zover, maar de recycling van gft-afval is in elk geval wel goedkoper dan verbranden. Het scheiden en recyclen van plastic is kostendekkend doordat de producenten meebetalen aan de recycling. Dat de producenten dat doen, heeft alles te maken met internationale afspraken over plastic afval. De hoeveelheid plastic in de wereld moet naar beneden en door plastic te recyclen komt er in elk geval geen nieuw plastic bij.

Feit of fabel: chipszakken horen niet bij het plastic afval

Feit, tenminste... zo lang het gaat om de chipsverpakkingen met de zilverkleurige binnenkant. Vanwege het metaallaagje aan de binnenkant kunnen deze verpakkingen niet gerecycled worden zoals normaal plastic. Afvalverwerkers moeten deze verpakkingen daarom uit het plastic afval halen – een extra handeling die extra tijd en dus ook extra geld kost. De chipszak met het metaallaagje hoort bij het restafval.

Feit of fabel: de gemeente verdient veel geld aan mijn gescheiden afval

Fabel. In Nederland mogen de gemeenten geen geld verdienen aan de belasting die u betaalt via de afvalstoffenheffing. Blijft er aan het einde van het jaar wel geld over, dan is de gemeente verplicht dat te verrekenen in de heffingen voor het nieuwe jaar. Overigens zijn er wel partijen die geld verdienen aan het inzamelen van afval. Het gaat dan bijvoorbeeld om sportclubs of scholen die oud papier ophalen.

Feit of fabel: blikjes kunnen gewoon bij het restafval, die halen ze er later met een magneet wel uit

Fabel en feit tegelijk... De meeste blikjes, schaaltes en folies bestaan uit aluminium en aluminium is niet magnetisch. De nieuwste afvalinstallaties zijn wel in staat om aluminium eruit te filteren, maar nog lang niet elk afvalverwerkingsbedrijf beschikt over zo'n afvaloven. Omdat de recycling van aluminium voor het milieu grote voordelen oplevert, is het beter om blikken, blikjes en aluminium schaaltes apart in te zamelen. De meeste gemeenten zamelen dit afval in samen met plastic en drinkpakken (PMD) – informatie hierover vindt u op de website van uw gemeente. En gooi u per ongeluk een stalen blik bij uw restafval... inderdaad, dan werkt die magneet wel.

Feit of fabel: al ons plastic afval verdwijnt naar Azië

Fabel. Steeds meer in Nederland ingezameld plastic afval -inmiddels zo'n 58 %- wordt ook in ons eigen land gerecycled. Daarnaast gaat er een groot deel naar de landen om ons heen, zoals België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. In het verleden exporteerde Nederland overigens wel veel plasticafval naar China. Dat land startte in 2018 een campagne tegen de import van materialen die slecht zijn voor het milieu en dat heeft effect gehad. In 2010 ging er nog 195.000 ton Nederlands plastic afval richting China, in 2018 nog maar 10.000 ton.

Afvalscheidingswijzer: wat hoort waar?

Staat u ook weleens te twijfelen boven de afvalbak? U bent niet de enige. Met de Afvalscheidingswijzer op uw telefoon weet u altijd wat waarin hoort. Deze gratis app is er voor zowel Android als voor Apple. Altijd handig om bij de hand te hebben.

www.afvalscheidingswijzer.nl

Bron: Plus online

Goed nieuws: ook statiegeld op plastic flesjes

Op grote plastic flessen word al een tijd statiegeld geheven, meestal € 0,25. 1 juli 2021 komt er ook statiegeld voor kleine plastic drinkflessen en wel € 0,15. Met deze maatregel wil staatssecretaris van Veldhoven zwerfafval verminderen. De overheid verwacht dat hierdoor 70 - 90% van de plastic flessen ingeleverd zal gaan worden. De Statiegeldalliantie die in 2017 is opgericht heeft zich sterk gemaakt voor de invoering van statiegeld op alle plastic flesjes. Milieuorganisaties als Natuur & Milieu en Stichting De Noordzee staan achter statiegeld op plastic flesjes. De Consumentenbond en Greenpeace zijn ook voorstanders van het inperken van plastic afval en dus het terugdringen door statiegeld. Of er ook statiegeld op blikjes komt -zoals een meerderheid in de Tweede Kamer wenst- is de vraag.

Er worden per jaar ongeveer 900 miljoen plastic flesjes verkocht. Men vermoedt dat hiervan ongeveer 100 miljoen flesjes alsnog in de natuur terecht komen. Als dat in uw achtertuin was had u allang aan de bel getrokken.

De meeste flesjesdumpers staan er niet bij stil wat ze veroorzaken, als zij er maar af zijn. Overigens zijn de flesjes slechts een deel van het plastic(soep) probleem. Plastic zakken, plastic folie op allerlei andere materialen zijn mede oorzaak van de overvloed aan plastic als afval.

Er zal zeker een reden zijn dat zoveel plastic rond gaat in onze samenleving. Het kan erg goedkoop geproduceerd wordt en omdat veel consumenten alles verpakt willen zien, anders is iets al snel niet hygiënisch... Wij zijn al aangeland bij het normaal vinden van in plastic verpakte appels. Nu zien wij nog verpakt en onverpakt naast elkaar. De commercie vindt het prachtig, let maar eens op bepaalde merken bananen. Om de plek waar ze van de tros zijn afgesneden zit plastic. Men zegt dat de banaan daardoor langer goed blijft.

Vroeger was het normaal dat je bij de groenteboer de aardappelen en andere verse groente mee kreeg in een oude krant. Bij de kruidenier kreeg men koekjes, met zo'n grote schep uit de koektrommel in een papieren zak mee, ter plekke afgewogen. De koektrommel werd hergebruikt en de papieren zakjes thuis ook regelmatig.

Wat doet u met al uw plastic?

Een deel in de container die de ACV hiervoor beschikbaar heeft, maar daar mogen niet alle soorten plastic in. Wilt u beter afval scheiden? Raadpleeg dan: www.afvalscheidingswijzer.nl.

Erik Erkelens

Ker(K)mis

In de Christus Koningkerk in Lievelede was een optreden van de band The Sjefs en DJ Pim Pam Pompen. Het werd een kermisoptreden genoemd omdat de kermis in Lievelede niet door ging. Agnes Ontstenk, voorzitter locatierraad Lievelede, had met de kermisraad afgesproken dat de band en DJ in de kerk de opnames mochten maken, zonder publiek en zonder luidsprekers. De opvoering werd live uitgezonden, zodat de inwoners van Lievelede toch een beetje kermisgevoel zouden krijgen. Het optreden is nu is nog te zien op YouTube. <https://youtu.be/bJaDnL5hwUU>

Toen dit alles achteraf ter ore kwam van pastoor Herman de Jong van de Achterhoekse St. Paulusparochie heeft hij maatregelen getroffen. De hosties zijn weggehaald en de kerk is gesloten. In overleg met het aartsbisdom Utrecht van kardinaal van Eijk, is besloten dat de kerk nu ontheiligd is en dat er boete gedaan moet worden. Volgens het Bisdom is na het zien van de film duidelijk dat dit niet kon, er werd zelfs bier gedronken. Of die boetedoening geldt voor de plaatselijke kerkgangers of alleen voor de locatierraad is nog onduidelijk.

Na de boeteritus, die inmiddels in besloten kring heeft plaats gevonden, kon de liturgie weer door gaan in de Christus Koningkerk.

De bewoners van het anders zo knusse Lievelede zijn verontwaardigd. De kermis was ooit in de geschiedenis nauwer verbonden met de kerkmis...

Een kermis is van oorsprong een jaarmarkt ter gelegenheid van de wijdingsdag of een andere feestdag van de parochiekerk van een plaats.

Erik Erkelens

Dagje uit

U weet het zo langzamerhand wel. Mijn man en ik zijn gek op een dagje uit. In juni en juli zijn we er weer verschillende keren op uit geweest. Overigens zeer gepland. Zomaar spontaan ergens naar toe gaan, dat kan bijna niet meer.

We zijn in Nunspeet op vakantie geweest. Waar zijn we allemaal naar toe gegaan?

Om te beginnen naar Nijkerk naar het Israël centrum. Daar kun je naar de gratis expositie Redders in Nood, te bezoeken tot 5 december. De tentoonstelling gaat over de rechtvaardigen onder de volken, mensen die met gevaar voor eigen leven Joden hielpen.

Info: www.israelcentrum.nl. Zeer aanbevolen.

Later naar het Anton Piekmuseum in Hattem en daar naar een beeldentuin gelopen om tot de ontdekking te komen dat Hattem toch wel groot is.

Bij ons vakantiehuis waren fietsen. Die hebben we gebruikt om naar Elburg te gaan om daar de Bijbelse zandsculpturen te bewonderen. Mooi en de moeite waard.

Adoniram Judson

Mensen, die me hebben geraakt

In de vakantie is het de tijd om weer eens een boek, dat nog ergens lag, op te pakken en eindelijk eens te lezen.

Soms ook te herlezen. Zo heb ik weer eens de oude **Dr. Doolittle** boeken gelezen. De dokter die met dieren kon praten. Waarschijnlijk totaal niet meer te doen voor kinderen van nu. Heel apart om er achter te komen dat Lofting (de auteur) de basis van deze boeken bedacht tijdens de Eerste Wereldoorlog voor een aantal brieven die hij schreef naar zijn kinderen vanuit de loopgraven waar hij als militair was gelegd. Hij gebruikte het personage in deze brieven om de aandacht wat af te leiden van nieuws over de oorlog dat volgens hem te gruwelijk of te saai was om te vermelden.

Een ander boek wat ik oppakte was Boeddha of Christus. Dit boek was best ouderwets, maar na een tijdje werd ik er toch door gegrepen. Het gaat over **Adoniram Judson**, geboren in 1788. Als jonge man is hij met zijn vrouw naar Birma (Myanmar) gegaan om te evangeliseren. Hij heeft de taal geleerd en de Bijbel in het Birmaans vertaald. Hij

De dag daarop weer een fietstocht gepland, maar het was geen fietsweer. Wat een geluk, het museum Nunspeet kun je ook telefonisch reserveren. Die middag daar heen. Dat is echt een mooi museum met dit jaar kunst van Joodse kunstenaars.

We hadden niet genoeg van zandsculpturen en zijn laatst nog naar de zandsculpturen in Garderen geweest. Thema 75 jaar bevrijding. Elk jaar staan we weer verbaasd hoe het mogelijk is om deze beelden van zand te maken. Heel mooi. Nadeel, ondanks het reserveren was het toch best druk.

Tot slot even een aanrader om in de buurt te bezoeken. Het heropende museum in Lunteren. Heel mooi geworden. Mooie schilderijen van Nefkens en een heel aparte tentoonstelling van studenten van de mode opleiding in Arnhem. Wat heel fijn is voor je spontaniteit. Je mag er zo naar toe, reserveren hoeft niet.

Mary-Ann Borggreve

*Fam. ten Boom
Corrie uiterst rechts*

heeft wel 40 jaar in Birma gewerkt, heeft bekeerlingen gemaakt, is gemarteld en heeft gevangenschap. Bij het lezen van dit boek sta je versteld over de naïviteit van de zendingswerkers, maar je bent ook vol bewondering voor hun doorzettingsvermogen.

De andere persoon, die me bij blijft is **Casper ten Boom**, een horlogemaker uit Haarlem. Hij is op bijna 85 jarige leeftijd overleden in Duitse gevangenschap. Zijn dochter Corrie heeft over hem geschreven. Deze man komt op mij over als een diep gelovig mens. Een persoonlijkheid, die zich staande hield in een krap huis, dat altijd vol mensen was. Na de eerste wereldoorlog kinderen opnemen uit Duitsland, in de tweede oorlog Joden verbergen. Het kon allemaal.

Als u naar de tentoonstelling in het Israël centrum gaat komt u hem en zijn kinderen tegen. Het huis waar hij woonde is nog altijd te bezoeken. Het is nu een museum met rondleidingen. www.corrietenboom.com

Mary-Ann Borggreve

Agenda KBO en PCOB

Op de bijeenkomst van KBO Ede-Bennekom en PCOB-Ede, Bennekom en Lunteren zijn de leden van beide seniorenverenigingen van harte welkom. Bij activiteiten met een beperkte capaciteit hebben leden van de eigen afdeling voorrang.

KBO Programma

Woensdagmiddag **16 september** hopen we onze **Algemene Leden Vergadering** te houden met inachtneming van de regels. Zie elders in dit nummer de agenda en hoe aan te melden, etc.

In **december** zullen we onze **kerstviering** weer hebben op dezelfde locatie als in 2019.

T.z.t. wordt u hierover meer geïnformeerd.

PCOB Ede Programma

Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

Maandag **19 oktober**: Op de fiets naar Rome - spreker Herman Gerritsen

Maandag **16 november**: Het universum in verwondering - spreker dhr. Gerbrands

Maandag **21 december**: Kerstviering met ds. Jan Heine

De locatie is Ons Huis, Kerkelijk Centrum bij de Taborkerk, Hovystraat 2, 6713PZ Ede.

Voor doorgaan van de activiteiten, kijk of neem contact op met PCOB-Ede:

0318 61 90 39 of 0318 61 24 99

PCOB Bennekom Programma

- Voor PCOB activiteiten, kijk op de plaatselijke PCOB website of neem contact op met de coördinator.
Locatie voor de activiteiten: Gemeentecentrum De Brink. Brinkstraat 39 in Bennekom.

PCOB Lunteren Programma

- Voor PCOB activiteiten, kijk op de plaatselijke PCOB website of neem contact op met de coördinator.

De Muldersschuur aan de Roskammersteeg 5, Lunteren.

Voor informatie neem contact op met de secretaris dhr. Arie Neeleman, 0318 48 63 45.

Een sudoku is een puzzel met 9 vakjes met er in 9 hokjes, waarin een aantal cijfers al zijn ingevuld. Het is aan jou om de lege vakjes ook in te vullen. waaraan Er zijn 3 simpele regels:

In elke rij moeten de getallen 1 tot en met 9 één keer voorkomen.

In elke kolom moeten de getallen 1 tot en met 9 één keer voorkomen.

In elk hokje van 3 bij 3 moeten de getallen 1 tot en met 9 één keer voorkomen.

Oplossing pagina 4:
ara

Sudoku ★★ ★

1				5				
					6	7	2	
	6	4	7					9
7		3						8
5				7			4	
4						5		7
2		1		4			7	
6				1	3	4	9	5
		5				3		